

Evropski film za dejavno staranje

**LUČ,
KAMERA,
AKCIJA!**

65+

POVZETEK POROČILA^V

EKSPERIMENTALNI PROGRAM CINAGE

<http://cinageproject.eu>

Uvod

Izvedba eksperimentalnega programa je bila eno najpomembnejših dejanj projekta CINAGE. Gre za projekt v evropskem okvirnem programu Grundtvig, projekt, v katerem so sodelovale štiri partnerske organizacije: AidLearn s Portugalske, Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, Centro Studi città di Foligno iz Italije in Leeds Beckett University iz Velike Britanije.

Učenje o dejavnem staranju, kompetencah dejavnega staranja in ustvarjanju filma

Dejavnosti eksperimentalnega programa so bile osredotočene na dve temi: dejavno staranje in produkcija filma (razvoj zamisli v filmsko zgodbo, pisanje scenarija, snemanje, igra, montaža, itd.) Tečaj, ki mu je sledila filmska delavnica, sta vodila do končnega proizvoda: partnerske organizacije so skupaj posnele dvanajst kratkih igranih filmov. Kratki filmi so temeljili na zgodbah starejših ali na resničnih življenjskih situacijah. Šest izbranih kompetenc, ki jih imajo starejši, ki želijo biti dejavni (čustvena in učna kompetenca, kompetenca za delo v civilni družbi, ekonomsko-finančna in tehnološka kompetenca, ter kompetenca za uveljavljanje zdravega življenjskega sloga) naj bi inkorporirali v vsebino vseh filmov.

V večini držav so uvod v razumevanje dejavnega staranja in kompetenc doživeli kot potreben in koristen, toda dejstvo, da je bilo pri zasnovi filmske zgodbe potrebno imeti v mislih izbrane kompetence, so doživeli kot nekaj, kar je motilo proces ustvarjanja filmske zgodbe.

Čemu je služil eksperimentalni program? Proces ustvarjanja je okrepil dejavno staranje

Eksperimentalni program je imel namen preveriti ustreznost gradiva CINAGE, ki obsega:

- ⊙ priročnik za starejše študente, ki si želijo učiti se o dejavnem staranju in filmskem ustvarjanju;
- ⊙ smernice za izobraževalce odraslih.

Eksperimentalni program je bil namenjen tudi preverjanju ustreznosti delavnice filmskega ustvarjanja; snemanja na lokaciji, montaže v po-produkcijski fazi itd.

Eksperimentalni program je bil dobra priložnost za starejše udeležence in njihove precej mlajše mentorje, da se vrnejo k filmskim koreninam »Nekaj vidiš, nekaj čutiš, nekaj razumeš, nekaj želiš povedati. To je film « je dejala mlada magistrska študentka filmske režije, mentorica v programu. »Ta eksperimentalni program me je vrnil, k temu, kar film v bistvu je (...). Zaradi udeležencev, ki so bili iskreni in so želeli nekaj povedati, nekaj sporočiti z veliko energije.«

Proces tega eksperimentalnega programa je bil ustvarjalne narave. Tako zelo, da so starejši udeleženci dejali: »Ustvarjanje je okrepilo dejavno staranje.« Vsi vprašani so poudarili pomen odnosov, predvsem medgeneracijskih odnosov, ki so se ustvarili v projektu.

»Umetnost, ustvarjalnost in dopolnjujoči se, četudi različni generacijski kulturi, znanje in spretnosti so bistveni za sodelovanje generacij.« Izobraževanje odraslih in izobraževalci odraslih, mladinski delavci, itd. bi morali to dejstvo imeti pred očmi.

Medgeneracijski odnosi niso bili načrtovani, a izkazalo se je, da so bili velika prednost tega eksperimentalnega programa.

Težave in kako so jih premagovali

Nekatere skupine udeležencev so občutile psihološke napetosti in trenja, ki so jih morale premagati. Zanje je bilo težavno delati v timu, skupaj pisati scenarije. Prišlo je do predloga, da naj bi v prihodnje mentorji skupine udeležencev opozorili vnaprej, do kakšne psihološke dinamike lahko pride in kako se iz nje izmotati.

V eni od partnerskih organizacij so udeleženci eksperimentalnega programa in mentorji doživeli travmatičen dogodek, smrt kolegice in sicer na lokaciji, med delom. Skupina je bila pretresena, a kasneje, po krajšem premoru, so se člani skupine še bolj povezali med seboj v spomin na preminulo kolegico. V proizvodni družbi starost mora biti dejavna in proizvodna, a potrebno je imeti tudi kompetence za spopadanje s številnimi spremembami in izgubami tudi te vrste.

Nekateri udeleženci niso bili zadovoljni z moduli o dejavnem staranju. Starost jih ni zanimala, razprava o njej tudi ne, mislili so, da imajo že dovolj znanja o tem obdobju življenja. Večina udeležencev je potrdila vrednost modulov CINAGE v priročniku CINAGE. Nekateri udeleženci so bili mnjenja, da je eden od britanskih celovečernih filmov, ki so jih gledali na začetku tečaja, slikal vzvišen odnos Angležev do drugih narodov. Vprašanec ali vprašanka je nedvomno imel/a težave z očetovsko figuro, kajti isti tip negativnih mnenj se pojavlja nenehno. Vprašanec ali vprašanka, se je, tako se zdi, nenehno boril/a z občutkom, z grožnjo podrejenosti. Vsekakor pa so vsi vprašani, ki so sodelovali v evalvaciji eksperimentalnega programa poudarjali, kako toplo jim je bilo pri srcu, da so lahko bili skupaj in da so lahko ustvarjali skupaj. Zaradi tečaja CINAGE, tako so jo dojeli, je »starost postala zanje evolutivna faza življenja«.

Pridobivanje članov eksperimentalnega programa, udeležencev in mentorjev

Pridobivanje članov eksperimentalnega programa, udeležencev in mentorjev je potekalo v vseh državah v več fazah. Izvedle so ga sodelujoče partnerske organizacije ali v njihovem imenu organizacije, na katere se je partnerska organizacija obrnila v ta namen. Elektronske novice, bilteni, zgibanke, ki so jih delili ali pošiljali po pošti, okrožnice, radijski programi in druge izobraževalne oblike drugi javni dogodki so bili pri tem v oporo.

V začetku je bilo število potencialnih članov visoko, kar je omogočilo postopno in poglobljeno nadaljnjo selekcijo. Uvodno pred selekcioniranje je potekalo v skladu z vnaprej določenimi kriteriji. V vseh državah so si bili enotnega mnjenja; eksperimentalni program bo boljši, če bodo imeli udeleženci in mentorji kar se da veliko predhodnega znanja z referenčnih področij (pripovedovanje zgodb, ustvarjalno pisanje, vizualne umetnosti itd.). Med ženskimi in moškimi udeleženci je bila razlika v motivaciji. Bila je motivacija žensk in motivacija moških. Moške je zanimala tehnična plat ustvarjanja filma, ženske pa izrazna plat tega.

Zanimivo je bilo analizirati raznolikost motivov za vpis v tečaj. Udeleženci so se vpisali : (1) zaradi učenja samega; (2) zato, da bi odkrili nove poti za življenje v pokoju; (3) zaradi zanimanja za

tehnologijo ustvarjanja filmov; (4) zato, da bi bili v interakciji z vrstniki in mlajšimi od sebe in bi skozi njihove oči dojeli celoto svojega življenja; (5) zato da bi bili še naprej vključeni v vseživljenjsko učenje; (6) zato da bi doživeli še eno umetniško izrazno dejavnost, blizu tistim, v katere so že bili vključeni. Vrhu tega so bili mnjenja, da je ustvarjanje filmov prijetna dejavnost.

Formalna izobrazba udeležencev je bila od spričevala zaključene srednje šole do znanstvenega doktorata. Formalno so bili starejši udeleženci izobraženi predvsem na področju družbenih ved in humanistike. Mnogi med njimi so bili s področja poučevanja, umetnosti in znanosti.

Mentorje so sodelujoče organizacije pridobile po različnih poteh. Module o dejavni starosti in staranju so izvedli bodisi visoko izobraženi in za področje posebej specializirani strokovnjaki, bodisi izobraževalci odraslih in prostovoljci iz različnih izobraževalnih in kulturnih organizacij. Teorijo filma so podali, in filmsko delavnico so izvedli profesionalci ali bodoči profesionalci.

Sodelujoče organizacije so se obrnile k enemu profesionalcu, ta je pritegnil ekipo drugih. Obrnile so se k članom žariščne skupine, k partnerjem iz predhodnih projektov. Samo v eni državi so člani žariščne skupine sprejeli ponujeno jim vlogo, drugod so vabilo zavrnilo, ker niso imeli dovolj časa, ali preprosto zato ker je analiza filma nekaj povsem drugega od ustvarjanja filma.

Izobraževalna srečanja

Izobraževalna srečanja so potekala v obliki razprave, gledanja kratkih filmov, pisanja kratkih zgodb, risanja zgodborisev, ustvarjanja psiholoških opisov glavnih likov.

Razprava je tekla tudi o starosti. Učni proces je bil zelo dobro organiziran in spodbuden. S tem eksperimentalnim programom »je bilo empirično potrjeno dejstvo, da je film kolektivna umetnost, v kateri vsi sodelujejo po svojih najboljših močeh,« je dejal eden od udeležencev. Na splošno pa je bilo čutiti, da ni bilo na razpolago dovolj časa, niti za tehnično, niti za ustvarjalno plat procesa. Razmislek je šel tudi v smeri, da bi bilo priročnik treba razdeliti v dva ločena dela: ustvarjanje filma in dejavno staranje.

Strategije za spopadanje s starostjo

V starosti je potrebna dejavnost, je potrebna zavzetost. Človek bi se moral vdeti v pomenljive dejavnosti, se nasloniti na vrstnike, čutiti in doživeti čustva, lepoto in ustvarjalnost. Moral bi stopiti v javnost, v javno sfero, se ukvarjati s pomenljivim učenjem in izobraževanjem in moral bi spoštovati, česar se je naučil v družini.

Snemanje in po produkcija

Veliko je bilo razpravljanja o tem, če naj se filmi posnamejo v enem, dveh ali treh dneh. Od časa do časa je padla odločitev, da naj se vse dejavnosti strnejo v en sam dan, da bi bilo vse ceneje. Drugič spet, in drugod, je snemanje trajalo dlje, odvisno pač od tega, koliko so bili scenariji "dodelani". Vsi udeleženci so izmenično prevzeli nase vse vloge v filmski ekipi. Bili so igralci, režiserji, producenti, kostumografi, statisti. Vsi so sodelovali v po-produkcijski fazi, pri montaži, tonu itd.

POVZETEK POROČILA

EKSPERIMENTALNI PROGRAM CINAGE

Evropski film za dejavno staranje

CINAGE

LUČ,
KAMERA,
AKCIJA!

Zaključek

Odnosi in znanje so posledica ustvarjalnega procesa. Generacije so druga drugo presenetile. Odkrile so se med seboj. Eksperimentalni program pa je bil tudi prava vrstniška izkušnja. Veliko je bilo priložnosti za učenje med tečajem, ki je začrtal pot naprej v dejavno starost. Tečaj je spremenil posameznike in organizacije. Spodbudil je udeležence, da so pričeli gledati filme na drugačen način. »Danes gledam film zelo pozorno. Natanko analiziram ne le zgodbo in dejanja, marveč tudi tehnično plat. Vse natanko opazujem (...). To včasih ni bilo tako.«